

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee aramus teemal “Kultuuri ühiskondlik mõõde”

(2006/C 110/07)

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee otsustas 16. septembril 2004. aastal vastavalt kodukorra artikli 29 lõikele 2 välja töötada täiendava arvamuse teemal: “Kultuuri ühiskondlik mõõde”

Asjaomase töö ettevalmistamise eest vastutava tööhõive, sotsiaalküsimuste ja kodakondsuse sektiiooni aramus võeti vastu 22. veebruaril 2006. Raportöör oli hr LE SCORNET.

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee võttis 425. täiskogu istungjärgul 15. ja 16. märtsil 2006 (15. märtsi istungil) vastu järgmise arvamuse. Poolt hääletas 137, vastu hääletas 3, erapooletuks jäi 3.

1. Kokkuvõte

1.1 Käesoleva täiendava arvamuse eesmärgiks on pakkuda jätkumeetmeid ja rakendusvahendeid 31. märtsil 2004. aastal vastuvõetud EMSK arvamusele “Kultuuri ühiskondlik mõõde”.

1.2 Täiendavas arvamuses soovitakse kolme põhimõiste abil täpsustada kontseptsiooni “kultuuri ühiskondlik mõõde”. Need põhimõisted on komiteele tuttavad ja komitee analüüsib neid jätkuvalt. Kõnealused põhimõisted on “teadmuspõhine ühiskond”, “majanduse globaliseerumine” ja “kodanikuühiskond”.

1.3 Täiendavas arvamuses ei leia põhimõttelist toetust sellised eelnevas arvamuses sisalduvad uued struktuurid nagu vaatluskeskus, laboratoorium või rakkerühm.

1.4 Sellegipoolest kutsutakse arvamuses komisjoni üles täpsustama, millised on need kvalitatiivseid ja kvantitatiivseid näitajad, mille alusel võib väita, et ühendusel on piisavalt vahendeid järgnevate aspektide mõõtmiseks:

— liidu kultuuri- ja kunstivaldkonna tööhõive areng, selle kvalitatiivsed ja kvantitatiivsed mõjud tööhõivele üldisemalt ja majanduskasvule, sotsiaalsele ühtekuuluvusele ning eriti enim tõrjutud ühiskonnaliikmete ja rühmade tunnustamisele ja kaasamisele;

— kultuuridevahelise dialoogi areng. Siin ei mõelda ainult mehaanilist kultuurivahetust ja igat tüüpi algatuste arvu, vaid sisulisi aspekte. Komitee on mures tõrjutuse ja rassismi suurenemise (seda isegi sellistes riikides nagu Madalmaad ja Prantsusmaa, kus näis olevat saavutatud stabiilne integratsioon ja/või multikultuursuse mudel), üksikisikute ja ühiskondliku huvide teineteisest kaugenemise ja killustumise pärast.

1.5 Arvamuses tehakse ettepanek, pidades eriti silmas kultuuridevahelise dialoogi aastat 2008, et komisjon koostaks selle nähtuse ja eesmärgi kohta üksikasjaliku aruande. EMSK on valmis aruande koostamisele aktiivselt kaasa aitama.

1.6 Arvamuses soovitatakse, et kultuurile lähenetaks uuest, kultuurilisest aspektist. Praegu keskendutakse ikkagi liigselt

ainult kultuuripärandile ja selle säilitamisele, samal ajal kui sellised mõisted nagu loov töö, loomisprotsess ja uued mõtlemisviisid pälvivad vähem tähelepanu. Praegune lähenemine ei pööra ka piisavalt tähelepanu sotsiaal-, majandus- ja keskkonnavaldkonna kultuurilisele poolele..

1.7 Komitee loodab, et eelpool nimetatud aspektide tõttu hinnatakse Dublini Sihtasutuse poolt vastaval alal tehtud tööd. Arvamuses pakutakse välja, et iga kord kui EMSK käsitleb vajadust “kultuurirevolutsiooni”, “mõtteviisi muutmise” või “juurdunud mudelite muutmise” järele, tuleb neid mõisteid konkreetset analüüsida ja pühendada neile vähemalt üks vastav punkt.

1.8 Arvamuses rõhutatakse, et heade ja parimate tavade mudel on üks tähtsamatest dialoogi ja kogemuste ning kultuurivahetusevahenditest, juhul kui see ei ole ainult retooriline, nagu seda tihti kasutatakse.

2. Sissejuhatus

31. märtsil 2004 võeti vastu Euroopa Parlamendi konsulteerimistaotluse alusel koostatud aramus teemal “kultuuri ühiskondlik mõõde”.

2.1 Arvamuses esitati mitmeid oletusi:

2.2 – väideti, et EMSKl on kultuurialane ülesanne, vaatamata sellele, et komiteele ei ole selles valdkonnas ametlikku pädevust;

2.2.1 – aidata kaasa Euroopa kultuurikoostöö vaatluskeskuse ülesehitamisele, mis koos Euroopa Parlamendiga annaks välja omapoolne aastaaruannet;

2.2.2 – Euroopa Parlament ja EMSK võiks teha tihedat koostööd ka väljaspool kõnealuse vaatluskeskuse loomist. Igal aastal tuleks eesmärgiks seada vähemalt ühe tõeliselt ühise kultuuriväärtuse edendamine.

2.2.3 – luua sotsiaal-, majandus- ja keskkonnaval toimuvate kultuurimuutuste testilaboratoorium;

2.2.4 – luua Euroopa rakkerühm, mille ülesandeks oleks kultuuri- ja kunstivahetuse edendamine konfliktipiirkondades.

2.3 Käesoleva täiendava arvamuse koostamise põhjenduseks on see, et algne arvamus koostati lühikese aja jooksul. Euroopa Parlament esitas enne mandaadi lõppu palve, et komitee paneks aluse EMSK ja Euroopa Parlamendi vahelisele partnerlusele. Komitee on pühendunud selle töö jätkamisele eriti innukalt seetõttu, et Euroopa Liidu institutsioonid on kahel rindel juba andnud tõeke kultuurimõõdet käsitlevaks tööks.

2.3.1 Euroopa Komisjoni president João Manuel Barroso teatas, et nüüd on kätte jõudnud kultuuri aeg: väärtusteskaalal paigutuvad kultuuriväärtused majanduslikest kõrgemale.⁽¹⁾ Selline tõdemus on motiveeriv ja annab märku sellest, et suhtumine kultuuri on muutunud. See oli meie jaoks esimeseks tõukeks.

2.3.2 Teine tõuge tuli EMSK enda poolt. Komitee president Anne-Marie Sigmund seadis oma tööprogrammis kultuuri üheks keskseks prioriteediks. Tööprogramm kiideti ühehäälselt heaks.

2.3.3 Tuleb ikkagi tõdeda, et eeldused on siiani nõrgad, sest uue komisjoni esitatud programmis suunamuutust ei konkreetiseerita. Kõnealusele kultuuri soosivale väärtusteskaalale ei ole mingit viidet! Komiteelt ei paluta arvamust komisjoni poolt esitatud kultuuriprogrammi kohta ajavahemikuks 2007 — 2013. Seepärast seda käesolevas arvamuses ei käsitleta. Nendime ainult, et programmis ei võeta spontaanselt arvesse “kultuuri ühiskondlikku mõõdet” ja programmi eelarve on Euroopa Parlamendi soovitusel märgatavalt väiksem. Vaatamata sellele, et kultuur on EMSK tööprogrammis esikohal, oleks liialdus väita, et see prioriteetsus ka kuigivõrd praktikas väljenduks.

2.3.4 Kultuuri ja eriti “kultuuri ühiskondliku mõõtmise” positsioon on ühenduse uuenemisel jäänud suures osas “halli tsooni”, kui nõukogu algatas järelemõtlemisperioodi pärast Euroopa põhiseaduse lepingu eelnõu (mis seadis kultuuri ühenduse eesmärkide hulka (art.I-3.3) ja muutis kultuurialaseid otsustusmehhanisme, võimaldades loobuda paljudel aladel hääletusi halvavast ühehäälsuse põhimõttest (art.I-17 et III-280)) tagasilükkamist Prantsusmaa ja Madalmaade poolt ja kui liidu finantsperspektiivide suhtes jõuti ambitsioonitu kompromissini.

⁽¹⁾ 26. novembril 2004 Berliinis toimunud konverentsil “Euroopa ja kultuur” peetud kõne.

3. Kuidas veelgi paremini selgitada mõistet “kultuuri ühiskondlik mõõde” ja leida sobiv viis selle kaasamiseks igasse ühenduse poliitikasse

3.1 Komitee esialgses arvamuses “Kultuuri ühiskondlik mõõde” esitati kolm peamist suunavat teemat, millele tuleks tähelepanu pöörata:

- majandusliku, sotsiaalse ja keskkonnavalase tegevuse vastastikkusele mõjule tuginev uus kultuur;
- tööala muutuste mõju ühiskonna struktuurile ja kultuuri-väärtustele;
- uus demokraatia kultuur.

3.2 Käesolevas täiendavas arvamuses üritatakse leida juhtnööre, võtmesõnu, mille abil need esmaideede ühenduse praegusesse poliitikasse kanda.

3.3 Esimene võtmesõna — “teadmuspõhine ühiskond”.

3.3.1 Nagu arvamuses “Kultuuri ühiskondlik mõõde” tõdetakse, on üleilmne soov muuta intellektuaalseks kõik tööga, sh “tarbimise” tööga seonduvad aspektid ja ka suhtel, stiilil ja loovusel põhinevate kriteeriumide kasvav tähtsus kesksel kohal konkurentsivõime, ligitõmbejõu, käitumismaneeride ja ettevõtluse erinevuste kujunemisel maailma eri geokultuuriliste piirkondade vahel. Euroopa Liit peab ja võib areneda “loovaks majanduseks”.

3.3.2 Seetõttu rõhutatakse EMSK arvamuses kultuuri- ja kunstialase töö ja kultuurimajanduse küsimuste olulisust ning tõstetakse esile Dublini Sihtasutuse väärtuslikku tööd sellel alal. Oleks kasulik uurida, kuidas kultuuri- ja kunstitöö eri vormid annavad tunnistust töö kui terviku loovamast hindamisest ja osalevad teadmuspõhises majanduskeskkonnas.

3.3.3 Komitee ei ole rahul sellega, et ühelt poolt “kõrgkultuuri” ja teiselt poolt tehnika-, majandus-, sotsiaal-, tervishoiu- ja keskkonnapoliitika kultuurilisi mõõtmeid peetakse teineteisest liialt lahus. Komitee osaleb läbimõeldult nende mõõdetede ühendamisel, seistes eriti täiskasvanute elukestva õppe ja õppimisel põhineva ühiskonna eest.

3.3.4 Teadmiste liikumise, vahendustegevuse, kunsti, igasuguse kujutava tegevuse või teadmistealaste teadmiste valdkonna toimimisel ja nende töökohtadel vajatakse suurel hulgal nii paindlikkust kui turvalisuse tunnet, kuid ikkagi põrkutakse selliste töö vormidega, mis võivad paradoksaalselt veelgi enam tekitada jäikust ja ebakindlust.

3.3.5 Minevikust pärit range hierarhia ametialase pädevuse tunnustamisel võib samuti olla takistuseks uute ametite väljakujunemisele. Üldiselt tuleb märkida, et mittemateriaalset aspekti majanduses kuigivõrd ei hinnata ja et kunstnikud ja kultuuri-töötajad ning nende toodang ja teosed liiguvad ühenduse piires liiga vähe. Samas peab märkima, et kultuuriuudusi ei seostata ega kasutata omavahel piisavalt ära, vaatamata sellele, nii ei peaks pidevalt uuesti leiutama seda, mida juba tuntakse. .

3.3.6 Kultuuri ühiskondlikku mõõdet aitavad edendada muuhulgas sellised ettevõtmised nagu programmid ERASMUS ja "Piirideta televisioon", Euroopa kultuuriprogrammide panus rikutud elukeskkondade taastamisse, suurte linnastute elavdamine kunstitegevuse abil ning kasu Euroopa kultuuripealinnadele nende atraktiivsemaks muutmise näol. Euroopa Liit, mille pädevus on suunatud vaid riiklike poliitikate täiendamisele, etendab sageli otsustavat rolli kultuurisündmuste ja -tegevuste elluviimisel, seega on tegemist hoovana töötava poliitikaga. Teadmiste alase "teadmiste panga" pidev ajakohastamine võib anda märkimisväärsed tulemusi.

3.3.7 Vastupidisel juhul, kui kultuuriüritused ja festivalid kasvõi hetkeks peataksid oma tegevuse, tõendaks järgnev sisetulekute ja sidemete osas kogu sotsiaalmajanduslikule võrgustikule tehtav kahju kunsti-, kultuuri-, ja vahendustöö ning samuti kultuuri vaba liikumise ja vahetuse mõju jätkusuutlikule arengule tervikuna.

3.4 Teine võtmesõna on "majanduse üleilmastumine"

3.4.1 EMSK on seisukohal, et Lissaboni strateegia seni kesk-pärased tulemused võrreldes kõrgete eesmärkidega tulenevad peamiselt inim-, kultuuri- ja osaluse faktori alahindamisest. Euroopa kultuuri edendamine nii, et majanduslikke, sotsiaalseid ja keskkonnavalaseid aspekte teineteisest ei lahutata ega seata hierarhilisse järjekorda, annab Euroopale globaliseerunud majanduse kontekstis võimaluse peatada või isegi ümber pöörata üha probleemsemad arenguerinevused võrreldes teiste maakera piirkondadega.

3.4.2 Mitmetes Euroopa riikides ja ka mujal maailmas on kultuuritööstuse ja loova töö majanduslik tähtsus leidnud tõestust nii mitmesugustes aruannetes, uuringutes kui arvulistes hinnangutes. Kõnealusel valdkonnas on viimastel aastatel loodud arvukalt ettevõtteid ja seega töökohti. Ei saa eitada, et suundumuseks on luua väike- ja mikroettevõtteid ja töötada füüsilisest isikust ettevõtjana ning sellele on mitmeid sotsiaalseid mõjusid.

Ettevõtted peavad näiteks moodustama võrgustikke, sest kuna nad on väikesed, peavad nad ülesandeid omavahel jagama. See eeldab kommunikatsioonitehnilisi ja läbirääkimis- ning esitamisoskusi, kui ka lepinguõiguse ja tegevuslubade andmise süsteemi tundmist jne.

Nimetatud, kõigile kaasaegsetele ettevõtetele vajalikud oskused tekitavad väikeettevõtetele raskusi, sest nende vastava ala teadmised on kohati üsna piiratud või puuduvad hoopis ning professionaalsed lahendused on ettevõtetele liiga kulukad, vaatamata sellele, mõnedd väikese ja keskmise suurusega ettevõtted on selles valdkonnas väga edukad.

Muuhulgas tuleb uut tüüpi ettevõtete ja uute tööviisidega kerkivad sotsiaalse turvalisuse küsimused lahendada sotsiaalpoliitiliste vahenditega (nt ravi-, pensioni- ja töötuskindlustus).

3.4.3 Teine ühiskondlik mõõde seostub sellega, et "uutel" majanduselu aladel, nt loovtöö alal tegutsevad ettevõtted on tihti oma probleemidega üksi. Seda seepärast, et nad tegutsevad valdkondades, kus väärtussüsteeme, lepingumudeleid, valdkonnakohaseid näitajaid jne ei ole veel olemas- või neid on vähe. Samuti on see asjaolu tähtis loovtöö alase tööstuse arengu seisukohast ja sellega peaks arvestama seda enam, et globaliseerumise kontekstis peavad ettevõtted olema rahvusvahelisel tasandil konkurentsivõimelised ja sellel puhul on kõnealused algteadmised majandusliku arengu seisukohast just määrava tähtsusega.

3.4.4 Euroopa Liit on võimeline aru saama, millisel viisil majanduse globaliseerumine mõjutab uute maailma kultuuri-väärtuste loomist, sest liit peab ise oma eesmärgid uuesti määratlema. Seda enam, et nüüd Euroopa ei ole ega võigi enam olla "arenenud" ja majanduslikult, kultuuriliselt ja vaimselt suhteliselt ühelaadsete riikide klubi või väikelii. Nüüd on ta avatud protestantlikule, õigeusklikule ja islamimaailmale; ta on avamas liitumiskõnelusi Türgiga, mis edu korral tähendaks täiesti enneolematut laienemist; Nüüd korrastab liit metoodiliselt oma suhteid lähinaabritega ning on sunnitud vaatama üle oma asukoha ja ülesande globaliseeruvad maailmas, mille iseloom on viimasel ajal samuti erakordselt kiiresti muutunud. (?)

3.4.5 Ajaloo jooksul sõdades, kolonisatsioonis osalenud ja imperialistlikest rahvusriikidest sündinud "kultuuri-Euroopa" sobib kõige paremini "suurvõimu Euroopale", mis viib oma piiride taha, levitab ja muudab "professionaalseks" rahu, teistega arvestamise ja kvaliteedi kultuuri. Tegemist on naasmisega idee juurde, mis viis Euroopa Liidu loomiseni. Maailma soovitakse viia rahu, suhtlemise ja mõttevahetuse väärtusi, mitte-ülemvõimu ja hierarhiat.

(?) See ei tähenda ainult mandriga piirnevate riikide (Hiina, India, Venemaa või Brasiilia) kiiret esilekerkimist (mida võis ette ennustada aga mille kiirus ületas kujutlusvõime piiri), vaatamata sellele, et nende esilekerkimine ei vastanud meie ootustele (see ajas tasakaalust välja väljakujunenud rahvusvaheliste töödejaotuse, kus "arenenud" Euroopa tehased asetsevad väljaspool Euroopat), vaid samuti keskkonnaohtude ja mõttemaailma kokkupõrkekohtade märgatavat kasvu.

3.5 Kolmas võtmesõna on "kodanikuühiskond".

3.5.1 Fakt, et EMSK, mille ametlikku pädevusse kultuur otseselt ei kuulu, võtab oma presidendi ettepanekul vastu **kultuuri prioriseeriva** üldise tegevusprogrammi, väärib siinkohal **esiletoomist**.⁽³⁾

3.5.2 Tegemist on isegi teatava väljaastumisega vaid majandusele, kasumile või üksnes sotsiaal- ja keskkonnavalale orienteeritud mõtlemise ülevõimu vastu. See väljaastumine on seda olulisem, et saab alguse just Euroopa Liidu majandus- ja sotsiaalvaldkonnas tegutsejatest ja organiseeritud kodanikuühiskonnast kõigis selle tootmise, tarbimise ning ümberjaotamise avaldusvormides.

3.5.3 See arenev Euroopa kultuur, mis on tänu käimasolevale ajaloolisele laienemisprotsessile täiustumas, on ainulaadse ajaloo, arengutaseme ja arenemisviisi vili.⁽⁴⁾ Selge visioon Euroopa kultuurist on seda vajalikum, et ta võib tõrjuda seda, mida ei ole võimalik varjata ega alahinnata: "liikmesriikide avalikkuse huvi ja uudishimu puudumist, kui mitte täielikku ükskõiksust teiste Euroopa Liidu riikide vastu".⁽⁵⁾ See on puudus, mida ergutav poliitika (Euroopa Liidu kultuuriprogrammid) võib muidugi märgatavalt leevendada, kuid mida suudaksid täielikult kõrvaldada üksnes terviklik nägemus kultuurist ja kultuuri ühiskondliku mõõtme teadvustamine.

3.5.4 Uue, tõeliselt sotsiaalse ja kultuurilise demokraatia arendamist tuleks süvendada sotsiaalseid muutuste, kultuurivõrgustike ja tööturu osapoolte, mitte ainult institutsioonide kaudu. Kõikide osapoolte vahelise koostöö eetika ja vormide loomine on kahtlemata üks tähtsamatest väljakutsetest tegutsemaks tõhusalt üleilmse, vägivallavaba kultuuriterviku saavutamise suunas.

3.5.5 Ühiskond peab tunnustama kõiki tegutsejaid ja tegevuskeskkondi ning andma neile võimaluse tegutsemiseks. Nagu Euroopa puuetega inimeste aasta ja diskrimineerimisele ja äärmuslikule vaesusele pühendatud EMSK arvamused ja algatused näitasid, hinnatakse ühiskonda selle põhjal, millise koha ja rolli ta annab kõige kehvemas ja tõrjutud olukorras olevatele. Neile tuleb anda igapäevasele talle kuuluv koht ja nende panus kultuuri, võideldes viletsuse vastu, peab võimaldama uuendada kaasaegset humanismi. Kas ei peaks hierarhilise juhtimise ja "abist sõltuvuse" (vt erinevate heaoluriikide mudelid) klassikaliste mudelite asemele tooma tänapäevase paradigma,

⁽³⁾ EMSK kiitis tööprogrammi heaks 15. ja 16. detsembril toimunud täiskogu istungjärgul.

⁽⁴⁾ Dublinis asuva Euroopa Elu- ja Töötingimuste Parandamise Fondi poolt teostatud uurimuses tõdetakse, et 80 protsenti Euroopa rahvastikust (uurimuse ajal 15 protsenti maakera rahvastikust) elab heaoluühiskonnas, mis omakorda kinnitab pilti eriti üksmeelsest ja kõrgetasemelisest Euroopa elukvaliteedist.

⁽⁵⁾ Inimeste ja kaupade vaba liikumise alane uurimus (Olivier Audiard), aprill 2002, Pariisi X Ülikool.

mis põhineb kõikide aktiivsel osalusel ja majandus-, sotsiaal-, pere- ja kultuurielu kõikide osaliste mõjuvõimu suurendamisel? See tähendab, et kodanikuühiskonda, mis küll ei taotle otseselt võimu, ei saa enam allutada või käsitleda seda vastasjõuna uues demokraatlikus väärtussüsteemis, mida nõuab ja võimaldab globaliseeruv majandus. Kodanikuühiskond peab edendama solidaarsustunnet ning säilitama oma suutlikkuse ühiselt mõelda tagamaks kindlat tulevikku ja kaitsmaks väliste mõjude ja meelevalla vastu.

4. Teatud kultuuri ühiskondliku mõõtmega seonduvate ettepanekute lähem käsitus

4.1 EMSK märgib, et uute struktuuride nagu vaatluskeskuse, laboratooriumi või rakkerühma loomine on praegusel hetkel nii teiste institutsioonide (komisjon ja parlament) kui ka komitee enda arvates kasutu, enneaegne või võimatu.

4.2 Euroopa Komisjoni ja arvatavasti ka parlamendi arvates aitaks struktuuride, eriti olemasolevate vaatluskeskuste võrgustiku ühendamine jõuda Euroopa kultuurikoostöös oluliste tulemusteni, ilma et oleks vaja luua uusi instrumente.

4.3 EMSK soovib komisjonil ikkagi määratleda kvalitatiivsed ja kvantitatiivsed näitajad — ja selgitada juba olemasolevaid-, et kultuuridevahelise dialoogi, kunstnike ja nende tööde liikuvuse ja seni üksteisest rangelt eraldatud erinevate alade oskuste ja mõistete vahetamise eesmärgi oleks võimalik põhjendada, suunata ja hinnata.

4.4 EMSK arvates ei ole tegemist mitte ainult nimetatud eesmärkide täitmise hilisema kvantitatiivse analüüsimisega. Euroopa Liidu laienemise ja eriti teenuste ühisturu arenemise taustal mitmekordistuvad iseenesest kultuuridevahelised sidemed ja ettevõtmised.

Saab näha, kas kultuuritarbimise ja turismi arvuline kasv mõjutavad positiivselt oskusi, teistega arvestamist ja kultuuri. Tõrjutus ja rassism kasvavad (seda isegi sellistes riikides nagu Madalmaad ja Prantsusmaa, kus integratsiooni ja/või multikultuursuse alal näis olevat saavutatud stabiilsed mudelid), üksikisikute ja ühiskonna huvid kaugenevad teineteisest ja lähenemise asemel toimub hoopis kaugenemine, seda ei peaks mitte ainult kvalitatiivselt ja kvantitatiivselt hindama, vaid sellega tuleks arvestada.

4.5 Igaüks on võinud tõdeda, et mitmed liikmesriikide poolt rakendatud kultuuripoliitikad ei ole heale tahtele vaatamata olemasolevat ühiskonna kihelist jaotust eriti muutnud, vaatamata sellele, et liidu liikmesriigid on neid enam-vähem järjepidevalt aastakümnete jooksul rakendanud.

4.6 Seetõttu EMSK rõhutab, et Euroopa Liit peaks mõtlema liikmesriikide kultuuripoliitikale ja et kultuurile tuleb mõelda uuest kultuurivaatepunktist lähtudes. Kultuuridevahelise dialoogi aasta (2008) ettevalmistamine annab komisjonile võimaluse detailse aruande esitamiseks kõnealuse dialoogi tegeliku ulatuse ja selle püsivate ja uute takistuste kohta, ning selle kohta, kuidas dialoogi uute lähekohtade abil süvendada. EMSK on valmis andma panuse kõnealuse aruande, eriti selle kultuuri ühiskondlikku mõõdet käsitleva osa koostamisele ning samuti sotsiaalsfääri kultuurimõõdme osas generatsioonidevaheliste suhete valguses..

4.7 Käesolevas täiendavas arvamuses tehakse lisaks järgmised ettepanekud:

4.7.1 komitee peab pidevalt hoolitsema oma "kultuuripuhuse" eest: iga kord kui arvamustes käsitletakse selliseid teemasid, kus oluliseks teguriks on kultuuriaspekt, tuleb kultuurile pühendada üks punkt. Lisaks tehakse ettepanek, et dokumentides ei piirduks abstraktse "kultuurirevolutsiooni", "mõtteviisi muutmise" või juurdunud, kuid juba aegunud mudelite vältimatu muutmise nõudmisega, vaid selliste kultuuriliste muutuste elluviimise eeldusi tuleb käsitleda võimalikult konkreetselt.

4.7.2 – kõrgendatud tähelepanu on vaja pühendada avatud koordineerimismehhanismidele ja headele tavadele.

Kas ei oleks vaja neid mõisteid ja lähenemisviise muuta "range-maks", et neid oleks võimalik praegusest konkreetsemalt kasutada? Eesmärgiks on see, et kultuurilaseid oskusi ja muutusi, mis viivad senisest tõhusamate, säästlikumate ja teineteisele lähemal olevate uuendusteni, oleks võimalik selgelt eristada ja et neid võiks omaks võtta ning et neist võiks õppida.

4.7.3 Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee, mis moodustab ideaalse tasandi otsimaks liikmesriikide, professionaalsete ja ühiskondlike kultuuride kokkupuutepunkte, soovib uurida seda, milliseid alaosasid võib siirata ühest valdkonnast teise, näiteks tervishoiu- ja haridussektori puhul, kus on käigus või loodetakse käivitada samalaadseid kultuurilisi muutusi, nende keeruliste süsteemide ümberorganiseerimine eeldab aga praegusest enam vastastikku seadmist, kogemuste vahetamist ja jagamist, et oleks võimalik vabaneda sektorite eraldatusest ja teineteise mittenägemisest. Näiteks võib multidistsiplinaarse meeskonnatöö edendamine aidata teineteistest töö iseloomu tõttu eemalseisvate ametite esindajatel teineteist paremini mõista. Komitee loodab, et ühes valdkonnas tehtud edusammud aitaksid teisi alasid neid kiiremini ja mitmekülgsemalt teostada ja et süsteemsest kultuurist, kus ei ole võimalik enam teineteistest eristada majanduslikke, sotsiaalseid ja keskkonnaaspekte, kujuneks Euroopa kultuuri ühendav jõud, mis peitub eripärades ja tema rahvaste elutingimuste paranemises.

Brüssel, 15. märts 2006.

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee

president

Anne-Marie SIGMUND